

АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ИЗДАВАЧ
Академија наука и умјетности Републике Српске

ЗА ИЗДАВАЧА
Рајко Кузмановић

ПРАВА ИЗДАВАЧА
Copyright © Академија наука и умјетности Републике Српске
Бања Лука
Сва права задржана

ЗА ШТАМПАРИЈУ
Јелена Милинчић

ТИРАЖ
1.500

ISBN 978-99976-42-72-1

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

0/9(497.6 PC)(031.038)

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА Републике Српске. 5, К-Л / [уређивачки одбор Рајко Кузмановић ... [и др.] ; главни редактор Рајко Кузмановић ; одговорни уредник Драгољуб Мирјанић ; извршни уредник Драго Бранковић ; редактор Жељко Вујадиновић]. - Бања Лука : Академија наука и умјетности Републике Српске, 2023 (Лакташи : Графомарк). - 913 стр. : илустр. ; 28 cm

Текст штампан двостубачно. - Тираж 1.500. - Предговор: стр. 11. -
Скраћенице: стр. 13-19.

ISBN 978-99976-42-72-1

COBISS.RS-ID 139073537

АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

5

К–Л

Бања Лука
2023

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Рајко Кузмановић, председник,
Драго Бранковић, Радован Вишковић, Душко Вулић, Радослав Гајанин,
Драган Давидовић, Драган Данелишен, Милорад Додик,
Есад Јакуповић, Милан Кулић, Бранко Летић, Драгољуб Мирјанић,
Витомир Поповић, Срђан Рајчевић, Слободан Реметић,
Снежана Савић, Наталија Тривић, Миливоје Унковић,
Жељка Цвијановић, Недељко Чубриловић

ЦЕНТРАЛНА РЕДАКЦИЈА

Рајко Кузмановић, председник,
Драго Бранковић, Душко Вулић, Драгољуб Мирјанић,
Слободан Симовић, Рајко Томаш, Миливоје Унковић, Љиљана Шево

ИЗВРШНИ ОДБОР УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

Рајко Кузмановић, председник,
Драго Бранковић, Драгољуб Мирјанић, Миливоје Унковић, Татјана Лајшић (секретар)

ГЛАВНИ РЕДАКТОР
Рајко Кузмановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Драгољуб Мирјанић

ИЗВРШНИ УРЕДНИК
Драго Бранковић

ЛИКОВНИ УРЕДНИК
Миливоје Унковић

РЕДАКТОР
Жељко Вујадиновић

РЕЦЕНЗЕНТИ
Владимир Костић, Љубомир Максимовић, Драган Станић

КООРДИНАТОР СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ
Жељко Вујадиновић

ЛЕКТОРИ
Татјана Атлагић Остојић, Рената Бањац,
Наташа Ракас Аранђеловић, Сњежана Тешић

СТРУЧНИ САРАДНИЦИ
Дражен Богић, Тамара Вуковић Драгичевић, Дарко Дивнић,
Татјана Лајшић, Милијана Милетић, Данијел Родић, Наталија Чало

ТЕХНИЧКО УРЕЂЕЊЕ И ПРЕЛОМ
Даниел Грујић

СТРУЧНЕ РЕДАКЦИЈЕ И УРЕДНИЦИ

СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈСКУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	Радован Илић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ	Зоран Арсовић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЕКОНОМИЈУ, ПРИВРЕДУ И ИНДУСТРИЈУ	Рајко Томаш
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ	Душко Вулић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ИСТОРИЈУ И ЕТНОЛОГИЈУ	Жељко Вујадиновић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК	Ранко Поповић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА КУЛТУРУ И УМЈЕТНОСТ	Љиљана Шево
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЛИКОВНО И ГРАФИЧКО УРЕЂЕЊЕ	Миливоје Унковић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА НАСЕЉЕНА МЈЕСТА	Дражен Богић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ	Драго Бранковић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ	Ново Пржуљ
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ПРАВО, ПРАВОСУЂЕ, УПРАВУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ	Снежана Савић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКЕ И ТЕХНИЧКЕ НАУКЕ	Драгољуб Мирјанић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА СПОРТ	Слободан Симовић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЦРКВЕ И РЕЛИГИЈУ	Драган Шућур

АУТОРИ ОДРЕДНИЦА, КАРАТА И ИЗВОРИ ФОТОГРАФИЈА

АУТОРИ ОДРЕДНИЦА

АБАЗОВИЋ, Добрила
АДАМОВИЋ, Бранислав
АНДРИЋ, Славко
АРСЕНИЈЕВИЋ, Славица
АРСОВИЋ, Зоран
АСЕНТИЋ, Жељко
АТЛАГИЋ ОСТОЈИЋ, Татјана
БАБИЋ, Биљана
БАБИЋ, Борис
БАБИЋ, Миланка
БАБИЋ, Мирко
БАБИЋ, Ненад В.
БАРТУЛА, Владан
БАСАРА, Славко
БАШИЋ, Драгана
БЕРИЋ, Душан
БЛАГОЈЕВИЋ, Лазар
БЛАГОЈЕВИЋ, Недељко
БЛАЖАНОВИЋ, Јово
БОГОЈЕВИЋ, Светозар
БОКОЊИЋ, Дејан
БОРОВИЋ, Зоран
БОШКОВИЋ, Рајко
БРАНКОВИЋ, Бошко М.
БРАНКОВИЋ, Драго
БУГАРСКИ, Астрида
БУНДАЛО, Златко
БУХА, Алекса
ВАЖИЋ, Божо
ВАСИЋ, Драгиша Д.
ВЕЈНОВИЋ, Душко
ВЕЛИМИРОВИЋ, Јанко
ВЕСЕЛИНОВИЋ, Андрија
ВЕСОВИЋ, Момчило
ВИДАКОВИЋ, Синиша Р.
ВИДОВИЋ, Стојко
ВИЛЕНДЕЧИЋ, Симеун
ВЈЕШТИЦА, Душан
ВЛАДУШИЋ, Љубиша
ВЛАШКИ, Бојан
ВОЈНОВИЋ, Милан
ВРАЧАР, Миле
ВУЈАДИНОВИЋ, Жељко
ВУЈИЋ, Живко
ВУЈИЋ, Милутин
ВУЈКОВИЋ, Сарита
ВУЈНОВИЋ, Саша
ВУЈЧИЋ, Бојан
ВУКАЈЛОВИЋ, Милорад
ВУКЛИШ, Владан

ВУКОВИЋ, Ђорђе
ВУКОВИЋ, Марко
ВУКОВИЋ ДРАГИЧЕВИЋ, Тамара
ВУЛИЋ, Душко
ВУЧКОВИЋ, Радомир Н.
ГАЈИЋ, Предраг
ГЛИГОРИЋ, Драган
ГЛИГОРИЋ, Сњежана
ГОВЕДАР, Зоран
ГРУЈИЋ, Жељко
ГРУЈИЋ, Ивана
ДАБИЋ, Саша
ДАВИДОВИЋ, Милка
ДАНЕЛИШЕН, Драган
ДЕЛИЋ, Драгица
ДЕЛИЋ, Јован Л.
ДИМИТРИЈЕВИЋ, Страхиња
ДОЈЧИНОВИЋ, Данијел
ДРАГАШ, Јелена
ДРАГИЧЕВИЋ, Павле
ДРЉАЧА, Мирослав
ДУГИЋ, Перо
ДУРОЊИЋ, Татјана
ЂАКОВИЋ, Петар
ЂЕРИЋ, Анђелка
ЂЕРИЋ, Зоран
ЂУКИЋ, Богомир
ЂУРАН, Горан
ЂУРЂЕКАНОВИЋ, Ранко
ЂУРИЋ, Неђо
ЂУРИЋ, Остоја
ЂУРИЋ РАДУЛОВИЋ, Озренка
ЂКМЕЧИЋ, Милорад
ЕЛЕЗ, Велемир
ЕРАК, Немања
ЗЕЉИЋ, Смиља
ЗЛАТКОВИЋ РАДАКОВИЋ, Матеа
ЗУБИЋ, Горан
ИЛИЋ, Драгутин
ИМАМОВИЋ, Месуд
ИСАИЛОВИЋ, Невен
ЈАКУПОВИЋ, Есад
ЈАНКОВИЋ, Марко
ЈАНКОВИЋ, Слободан
ЈАЊИЋ, Васкрсија
ЈАЊИЋ, Јелена
ЈЕЧМЕНИЦА, Дејан
ЈОВАНОВИЋ, Драги
ЈОВАНОВИЋ, Милан
ЈОВИЋ, Мирослава

ЈОКАНОВИЋ, Душан
КАРАЦИЋ, Грујо
КАРИШИК, Јелена
КАСАГИЋ, Драган
КАСАГИЋ, Љубомир
КЕЛЕМАН, Гордана
КЕЊАЛОВИЋ, Милорад
КЕЦМАН, Лука
КЛИЧКОВИЋ, Рајко
КЉАЈИЋ, Дамир
КОВАЧЕВИЋ КОЈИЋ, Десанка
КОШУТИЋ, Данило
КРСМАНОВИЋ, Бранко
КРУЉ, Радивоје
КРУНИЋ, Бојан
КУЗМАНОВИЋ, Рајко
КУЈУНЦИЋ, Боро
КУЈУНЦИЋ, Славко
ЛАЖЕТИЋ, Драгомир
ЛАЈШИЋ, Татјана
ЛАКИЋ, Никола
ЛАЛОВИЋ, Ненад
ЛАЛОВИЋ, Сњежан
ЛАТИНОВИЋ, Горан
ЛЕЛЕК, Ненад
ЛЕПИР, Љубо
ЛЕТИЋ, Бранко
ЛЕТИЋ, Марија
ЛОВРИЋ, Новица
ЛУБАРДА, Биљана
ЛУКИЋ, Владимир
ЛУКИЋ, Славољуб
ЉУБОЈЕ, Зоран
МАВИЈА, Милка
МАЛБАШИЋ, Владимир
МАЛИНОВИЋ, Борислав
МАЛОВИЋ ЂУКИЋ, Марица
МАНДИЋ, Мира
МАРИНКОВИЋ, Драшко
МАРИЋ, Вељко
МАРИЋ, Илија
МАРКАНОВИЋ, Славко
МАРКОВИЋ, Михајло
МАРКОВИЋ, Радмила
МАЧКИЋ, Зоран
МАШИЋ, Срђан
МЕДИЋ, Душко
МИЈАНОВИЋ, Зоран
МИЈОВИЋ, Биљана
МИЛИЈАШЕВИЋ, Бојан
МИЛИЈЕВИЋ, Светозар
МИЛИНКОВИЋ, Игор
МИЛОШЕВИЋ, Боривоје
МИЛОШЕВИЋ, Драго

МИРЈАНИЋ, Драгољуб
МИТРОВИЋ, Борјан
МИТРОВИЋ, Сретен
МИХАЉЧИЋ, Раде
МИЦИЋ, Милан
МЛАДЕНОВИЋ, Ирена
МЛАЂЕНОВИЋ, Славољуб
МОЈОВИЋ, Никола
МОЉЕВИЋ, Славиша
НАГРАДИЋ, Слободан
НИЈЕМЧЕВИЋ, Ђорђе
НИКОЛИЋ, Стака
НИНКОВИЋ, Нина
НОВАКОВИЋ, Душанка
ОБРАДОВИЋ, Видомир
ОБРЕНОВИЋ, Небојша
ОКИЉ, Милијана
ОРЛОВИЋ, Михајло
ОСТОЈИЋ, Предраг
ПАВКОВИЋ, Никола Ф.
ПАВЛИЋ, Аљоша
ПАВЛОВИЋ, Ранко
ПАИЋ, Перса
ПАЈИЋ, Недељко
ПАНИЋ КАШАНСКИ, Драгица
ПАНТЕЛИЋ БАБИЋ, Кристина
ПЕВУЉА, Душко
ПЕЈАШИНОВИЋ, Зоран
ПЕЈИЧИЋ, Зоран
ПЕКИЋ, Радмило
ПЕЛЕМИШ, Светлана
ПЕРИЋ, Радосав
ПЕТКОВИЋ, Родољуб
ПИЉИЋ, Мирко
ПЈЕВИЋ, Бранко
ПОПОВИЋ, Витомир
ПОПОВИЋ, Гостимир
ПОПОВИЋ, Ранко
ПОПОВИЋ, Саша
ПОПОВИЋ ПЕЈИЧИЋ, Сњежана
ПОРЧИЋ, Небојша
ПОСАВЉАК, Страин
ПРЕРАДОВИЋ, Љубиша
ПРЖУЉ, Мира
ПРЖУЉ, Ново
ПУЗОВИЋ, Владислав
ПУЗОВИЋ, Предраг
ПУЈИЋ, Јелена
ПУЈИЋ, Саво
ПУХАЛО, Нада
РАДАНОВИЋ, Сања
РАДИВОЈАЦ, Миленко
РАДИЋ, Дарко
РАДИЋ, Симо

РАДОВИЋ, Саша
РАДОЈЕВИЋ, Мира
РАЈКОВИЋ, Тамара
РАЈЧЕВИЋ, Весна
РАЧИЋ, Миле О.
РЕГОДИЋ, Грозда
РЕДАКЦИЈА ЕРС
РЕМЕТА, Бранислав
РЕМЕТИЋ, Слободан
РИСТИЋ, Душан
РИСТИЋ, Сениша
РОДИЋ, Данијел
РУДИЋ, Срђан
САВАНОВИЋ, Жељко
САВИЋ, Радослав Раде
САВИЋ, Снежана
САМАРЦИЋ, Глигор
САМАРЦИЋ, Младен
САРИЋ, Гордана
САЏАК, Младенко
СЕРДАР РАКОВИЋ, Тајана
СИМАНОВИЋ, Игор
СИМЕУНОВИЋ, Драган
СИМОВИЋ, Владимир М.
СИМОВИЋ, Миодраг Н.
СИМОВИЋ, Раде
СИМОВИЋ, Слободан
СМАИЛАГИЋ, Биљана
СОКАНОВИЋ, Саво
СПАСОЈЕВИЋ, Момчило
СТАНЕТИЋ, Косана
СТАНЕТИЋ, Мирко
СТАНКОВИЋ, Горан
СТАНКОВИЋ, Миленко
СТЕВИЋ, Стеван
СТОЈАКОВИЋ, Петар
СТОЈАНОВИЋ, Јелица
СУКАРА, Слава
ТАДИЋ, Гордана
ТАНАСИЋ, Срето
ТАНАСКОВИЋ, Дарко
ТАСИЋ, Бојан
ТАСИЋ, Радоје
ТЕИНОВИЋ, Братислав
ТЕПАВЧЕВИЋ, Божо
ТЕПИЋ, Чедо
ТИТЕЛСКИ, Милица

АУТОРИ КАРАТА

БАЈИЋ, Даворин; САБЉИЋ, Лука

ИЗВОРИ ФОТОГРАФИЈА

Уз фотографије наведен је њихов извор.

ТОДИЋ, Драго
ТОДОВИЋ, Миленко Мишо
ТОМАШ, Далибор
ТОМАШ, Рајко
ТОМИЋ, Милан
ТОПАЛОВИЋ, Душан
ТОПИЋ, Бранко М.
ТОХОЉ, Мирослав
ТРБИЋ, Горан
ТРИФУНОВИЋ, Теодор
ТРКУЉА, Војислав
ТРКУЉА, Родољуб
ТРТИЋ, Наташа
ТУБАКОВИЋ, Борко
ТУНГУЗ, Весна
ТУРЈАЧАНИН, Владимир
ТУЊЕВИЋ, Станиша
ЂЕВРИЗ НИШИЋ, Вера
ЂЕРАНИЋ, Предраг
ЂЕРАНИЋ, Спасенија
ЂОЉКАЛО, Слободан
УНКОВИЋ, Миливоје
ФЕРЈАНЧИЋ, Снежана
ФОСТИКОВ, Александра
ФОТИЋ, Александар
ХАЛИЛОВИЋ, Осман
ХАЏИВУКОВИЋ, Наталија
ЏВИЈАНОВИЋ, Мирко
ЏВИЈИЋ, Ранко
ЏВИЈИЋ, Сениша
ЧАВЛОВИЋ, Иван
ЧЕКИЋ, Љиљана
ЧИХОРИЋ, Драган
ЧОКОРИЛО, Радмила
ШАРИЋ, Жарко
ШЕВАРИКА, Весна
ШЕВО, Љиљана
ШЕЋЕРОВ ЗЕЧЕВИЋ, Дренка
ШИЈАКОВИЋ, Иван
ШКРБИЋ, Петар
ШКРБИЋ, Ранко
ШЉУКИЋ, Срђан
ШОЈА, Слободан
ШОЛАЈА, Милош
ШОШИЋ, Мирко
ШУЋУР, Драган

ПРЕДГОВОР

Само неколико мјесеци после четвртог, предат је у штампу пети том *Енциклопедије Републике Српске*, што је резултат интензивног рада Редакције ЕРС и свих сарадника који учествују у изради *Енциклопедије*.

Пети том *Енциклопедије Републике Српске* обухвата 1.528 одредница и 230 придодатих одредница са почетним словима К и Л, као и 560 фотографија и 12 карата. У раду на петом тому било је ангажовано 15 стручних редакција и 301 аутор. Као и у ранијим томовима, а у складу са карактером овог националног лексикографског издања општег типа, према суштини и садржају преовлађују одреднице из историје и етнологије, одреднице о насељима и одреднице у вези са образовањем, схваћеним у најширем смислу. Поред текстова микропедијског карактера, у овом тому заступљене су и комплексне одреднице, као што су: *Канцеларије средњовјековних босанских владара и властеле, Караванска трговина, Карађорђевићи, Караџић Стефановић Вук, Карст у Републици Српској, Католицизам, Климатологија, Књижевство, Козарац, Козарска Дубица, Колонизација, Костајница, Котор Варош, Котроманићи, Концентрациони логори, Кућна задруга, Лакташи, Лопаре, Лукавица* итд.

На овом мјесту дужни смо да поновимо поједине напомене наведене у предговорима претходних томова *Енциклопедије Републике Српске*. Као и у ранијим, и у овом тому поједине теме први пут су енциклопедијски обрађене, а неке, такође први пут, сагледане су из перспективе Републике Српске. Одређене концепцијске допуне произашле су из настојања да се у *Енциклопедији* створи што потпунија слика о Републици Српској, њеној историји и садашњости. Због тога су и у овом тому заступљене поједине одреднице општијег карактера. Редакција *Енциклопедије Републике Српске* свјесна је извјесних неуједначености међу одредницама у петом тому. Оне су последица концепта *Енциклопедије* и настојања да се у скоро свим подручјима представи простор Републике Српске у историјској димензији, као и домета аутора у обради одредница. За детаљно сагледавање концепцијских поставки и конкретних рјешења за израду *Енциклопедије Републике Српске*, Редакција упућује читаоце на Предговор првог тома.

Као и приликом рада на претходним томовима, у раду на петом тому није се губило из вида одржавање и унапређење стандарда у концепцији и композицији, садржају и техничкој обради приликом реализације пројекта *Енциклопедије Републике Српске*. Успостављени стандарди обавезују сараднике у изради *Енциклопедије* на њихово даље усавршавање. С друге стране, ажурирања Азбучника, текстова одредница, фотографија и карата одвијају се до предаје рукописа у штампу, што претпоставља сложену координацију послова и стално враћање на већ завршене одреднице. У веома кратком року поједине нововедене одреднице требало је написати и прикупити фото-прилоге (понегдје и картографске). Иницијални текстови различитог су квалитета и фактографске поузданости. Све то је од малобројне стручне службе изискивало крајње напоре приликом редиговања, провјере и допуне података, лекторисања и коначног обликовања рукописа.

Као и после штампања претходна четири тома, објављивање петог тома *Енциклопедије Републике Српске* омогућиће јавности да, у доброј намјери, укаже на недостатке, пропусте и мањкавости, које ће Редакција настојати да отклони. Евантуалне чињеничне грешке биле би исправљене у наредним томовима или у додатном тому *Енциклопедије*.

Напомена: Користимо се приликом да исправимо грешку из четвртог тома *Енциклопедије*, гдје је у попису аутора карата, на стр. 9, наведено име „Петровић Лука“, умјесто „Сабљић Лука“, а на странама 600, 613 и 658 умјесто Даворина Бајића, као аутора карата *Краљевина СХС, Краљевина Југославија 1931. и СРЈ* требало је навести Луку Сабљића.

Бања Лука, септембар 2023.

РЕДАКЦИЈА ЕРС